اقتصاد ایران
وام ازدواج افزایش می‌یابد ۱۲

بورس
ساختار صنعت بیمه در ایران ۱۳

اقتصاد جهان
تیم بازنده دلار ۱۴

اقتصاد جهان
بحران در یک قدمی چاپخانه‌ها .. ۱۴

اقتصاد جهانی رقابتی نیست سرنیزه‌ای است

شرق: اقتصاد جهانی تماماً رقابتی نیست و اقتصاد سرنیزه و زور است. آمریکا به وسیله سرویس‌های اطلاعاتی، آدم‌کشی و نیروهای نظامی‌اش اقتصاد جهان را در اختیار گرفته است.

سردار نقدی رئیس ستاد مبارزه با قاچاق کالا با اعلام این مطلب اضافه کرد: اگر آمریکا پایگاه‌های نظامی خود را در نقاط مختلف جهان جمع کند دیگر چنین حضوری در اقتصاد جهانی نخواهد داشت.

وی که در جمع دست‌اندرکاران صنایع نساجی به منظور بررسی راه‌های مقابله با قاچاق منسوجات و کالاهای نساجی سخنان کوتاهی بیان می‌کرد در رد رقابتی بودن اقتصاد جهانی افزود: آمریکا با استفاده از هفت هزار بانک خود در جهان جزیی‌ترین اطلاعات افراد را دارد و براساس آن به کار اقتصادی می‌پردازد. سردار نقدی اضافه کرد: غربی‌ها با کشیدن دیوارهایی نامرئی به دور اقتصاد خود اجازه حضور به کالاهای حتی باکیفیت و ارزان را نمی‌دهند و در ظاهر مدعی اقتصاد آزاد و رقابتی‌اند. او با بیان اینکه آنها فرهنگی ایجاد کرده‌اند که فقط کالاهای خودشان را مصرف کنند، گفت: در چنین فضایی صنعت هم به قدردانی از این فرهنگ می‌پردازد و تولیدات بهتری می‌کند.

سردار نقدی سپس با اشاره به مسائل اقتصاد ایران و صنایع نساجی از تمام نهادها خواست تا به سهم خود در حل مسائل تلاش کنند و افزود: اتحادیه‌ها باید با فروشندگان اجناس نامناسب و تقلبی برخورد کنند، وزارت بازرگانی در تنظیم بازار و تعرفه‌ها کوشا باشد، وزارت صنایع هم با هماهنگی مسئله پنبه و الیاف مصنوعی را حل کند. صنایع نساجی هم با انجام تبلیغات و افزایش کیفیت نقش خود را ایفا کند.

■ چادر مشکی با استاندارد بالا در داخل تولید می‌شود

دبیر انجمن صنایع نساجی ایران با تاکید بر اینکه متاسفانه در این صنعت سرمایه‌گذاری کافی انجام نشده است گفت: چادر مشکی با استاندارد بالا در داخل کشور تولید می‌شود. جمشید بصیری نیز در این نشست اظهار داشت: قاچاق مسئله‌ای نیست که افکار ما را به آن مشغول کند. گرفتاری ما در قوانین و ضوابط کشور است. وی افزود: قوانین و ضوابط تولید در کشور وجود ندارد. بصیری خاطرنشان کرد: مجموع گردش مالی سالانه نساجی و پوشاک ۴۵۰ میلیارد دلار است. جایگاه نساجی ما از این رقم چه میزان است؟

وی ادامه داد: کارخانجات نساجی در کشور وجود دارند که کلیه تولیداتشان صادر می‌شود و از نظر کیفیت در بالاترین سطح قرار دارند. محصولات این کارخانجات می‌تواند جای منسوجات چینی و بنگلادشی را بگیرد و با آن رقابت کند. دبیر انجمن صنایع نساجی یادآور شد: برای صادرات محصولات نساجی و پوشاک باید به قیمت تمام شده آن محصولات توجه کرد. به گفته وی متاسفانه قیمت تمام شده نساجی در کشور ما ۳۰ تا ۴۰ درصد از کشورهای همجوار بالاتر است.

بصیری تاکید کرد: هنوز تشویق صادراتی سال‌های ۸۲ و ۸۳ پرداخت نشده و برنامه تشویق صادراتی سال ۸۵ هنوز مشخص نشده است. وی معتقد است: تولیدکننده و صادرکننده نساجی از آینده خود خبر ندارد، زیرا قوانین ضعیف اجرا می‌شود.

دبیر انجمن صنایع نساجی تصریح کرد: افزایش قیمت مواد اولیه در کشور ما بی‌نظیر است. همچنین ابتدای سال جاری ۴۶ تا ۵۲ درصد دستمزدها افزایش یافته است. وی با تاکید بر افزایش سرمایه‌گذاری در صنعت نساجی خاطرنشان کرد: کشور چین با ارائه وام‌های سه درصدی به صنایع نساجی برای خرید ماشین‌آلات فعالان این صنعت را یاری می‌کند.

بصیری با اشاره به تعطیلی ۸۵ کارخانه پتو گفت: برای مبارزه با قاچاق کالاها ابتدا وضعیت دلار مشخص شود. تا زمانی که دلار با این قیمت است، وضع فعلی وجود دارد. وی با تاکید بر افزایش توان تولید در کشور اظهار داشت: قوانین ما از جمله قانون کار و تامین اجتماعی مشکلات بسیاری دارد. دبیر انجمن صنایع نساجی با بیان این مطلب که ۵۵ سال گذشته ۲۴۰ هزار تن پنبه در کشور تولید می‌شد، افزود: باید به کشاورزان تولیدکننده پنبه رسیدگی شود.

■ کارخانجات نساجی توان تولید ۸۰ درصد نیاز داخلی را دارند

گلناز نصراللهی نماینده وزارت صنایع در این نشست با بیان اینکه توانایی‌های صنعت نساجی در جامعه ما به علل مختلف نادیده گرفته شده افزود: کارخانجات نساجی موجود در کشور توان تولید بیش از ۸۰ درصد نیاز جامعه را دارند. به گفته وی کیفیت در صنعت نساجی حد و مرز ندارد و همیشه می‌توان کیفیت محصولات صنعت نساجی را افزایش داد. وی خاطرنشان کرد: برای اینکه اقدامات مبارزه با قاچاق کالا به نتیجه برسد باید تمام مسائل دیده شود. نصراللهی با تاکید بر تبلیغ برای منسوجات و پوشاک داخلی گفت: در سال‌های اخیر اقدامات موثری در صنعت نساجی صورت گرفته است. کارخانجات ما به دلیل استفاده از پلی‌استر، صادرات و تولید خود را از دست می‌دهند. وی با اشاره به اینکه قاچاق یک ناهنجاری است و ربطی به تعرفه ندارد اظهار داشت: جلوی این ناهنجاری‌ها باید گرفته شود. متاسفانه کالاهای خارج از مد کشورهای اروپا با قیمت نازل وارد کشور می‌شود. نماینده وزارت صنایع تاکید کرد: دائماً باید واردات صنایع نساجی کنترل شود. این امر یکی از دغدغه‌های صنعت نساجی است در غیر این صورت صنعت نساجی دچار مشکل می‌شود. وی با بیان این مطلب که بسیاری از پوشاک و منسوجات ایرانی با مارک خارجی فروخته می‌شود افزود: تعرفه‌های مواد اولیه نساجی باید به شکلی تعیین شود که مواد اولیه با قیمت رقابتی به صنعت نساجی داده شود. وی بر حمایت از این صنعت همانند دیگر کشورها تاکید کرد.

معاون وزیر جهاد کشاورزی در گفت‌وگو با خبرنگاران:

فاصله پرداخت‌ها به کمتر از ۷ روز می‌رسد

لیلا لطفی: روز گذشته «محمدعلی شم‌آبادی» معاون وزیر جهاد کشاورزی و «مدیرعامل سازمان مرکزی تعاون روستایی» برای دومین بار پس از انتصابش در جمع خبرنگاران حاضر شد تا ضمن ارائه گزارشی از عملکرد سازمان، به پرسش‌های خبرنگاران پاسخ دهد. «طرح جامع ساماندهی»، «اصلاح شبکه مدیر تعاونی‌ها»، «برنامه خریدهای توافقی و تضمینی»، «نحوه پرداخت وجوه کشاورزان» و «رشد بازاریابی محصولات کشاورزی» محورهای گزارش شم‌آبادی بود که محور عمده پرسش‌های خبرنگاران نیز بود.

■ تغییر هزار مدیر

«برنامه اصلاح مدیریت شبکه‌های تعاونی» پرسش آغازینی بود که در پی بحث «تغییر مدیریت تشکل‌های تعاونی و اتحادیه در سازمان» از زاویه‌های مختلف مورد بررسی قرار گرفت. شم‌آبادی توضیح داد: سازمان برمبنای وظیفه قانونی‌اش قصد دارد در سال جاری با انجام اقدامات ارتباطی، فرهنگی و ترویجی حداقل هیات‌مدیره هزار تشکل تعاونی و اتحادیه را تغییر قرار دهد، تا سال جاری هیات‌مدیره تشکل‌های تعاونی به صورت کارآمدتر فعالیت کنند. او افزود: اصلاح شبکه مدیریتی در شبکه‌های تعاونی و تغییر روسای تشکل‌ها و اتحادیه‌ها برای جلوگیری از موروثی شدن ریاست در این تشکل‌ها است.

در ضمن در جهت رشد بهره‌وری و گسترش حضور فارغ‌التحصیلان در تشکل‌ها قصد داریم از فارغ‌التحصیلان در مدیریت‌های جدید استفاده کنیم.

■ بورس کالای کشاورزی با ما همراه نیست

همراه نبودن سازمان در جریان خرید با بورس کالای کشاورزی پرسش یکی از خبرنگاران بود که در پاسخ به او شم‌آبادی گفت: در حال حاضر مکانیسم‌های بورس کالای کشاورزی با ما همراه نیست. در حالی که ما ناگزیر هستیم امروز خریدهای خود را انجام دهیم تا مشکلی برای کشاورزان ایجاد نشود. البته من بورس را قبول دارم و در آینده همراهی لازم را با بورس خواهم کرد.

■ مدیران خود را به نصف می‌رسانیم

تغییراتی که در سازمان به واسطه اصل ۴۴ قانون اساسی اتفاق خواهد افتاد پرسش یکی از خبرنگاران بود که در پاسخ به او رئیس هیات‌مدیره سازمان گفت: سازمان مرکزی تعاون روستایی یکی از نادرترین سازمان‌ها است که اکثر فعالیت‌های آن توسط بخش غیردولتی انجام می‌گیرد. در حال حاضر ۶ هزار پست در سازمان وجود دارد که امیدواریم در پایان خدمت آن را به نصف برسانیم.

شم‌آبادی، مشتری پروپاقرص اصل ۴۴ قانون اساسی را سازمان تعاون روستایی دانست و افزود: سازمان مرکزی تعاون روستایی تنها شرکت دولتی است که به عنوان سازمان به مانند سایر سازمان‌ها از پول نفت ارتزاق نمی‌کند بلکه توسط مردم و به نفع دولت فعالیت می‌کند.

■ ضعف در خرید شایع است

اختلال برنج داخلی و خارجی و فروش آن به سازمان‌های تعاون روستایی موضوعی بود که خبرنگاری مطرح کرد و در مقابل آن شم‌آبادی گفت: مباشر خرید برنج و گندم وزارت بازرگانی و شرکت بازرگانی است که ما نیز با آنها همکاری می‌کنیم. در نتیجه مسئول پیگیری این موضوع وزارت بازرگانی است، در ضمن سازمان تعاون برای خرید قوانین مشخصی دارد تا چنین مشکلاتی به وجود نیاید.

■ ابهام در خرید گندم

موضوع «تغییر رویکرد وزارت بازرگانی در جریان خرید گندم، حجم خرید گندم» و «حجم پرداخت‌های سازمان تعاون روستایی از طریق کارت مهر» دو پرسش شرق بود. شم‌آبادی در پاسخ به پرسش آغازین گفت: «به دلیل تغییر رویکردی ایجاد شده شبکه‌های بی‌نام یا مراکز نگهداری گندم و کارخانه‌های آرد بخش عمده خرید گندم را انجام می‌دهند در حالی که تا سال گذشته بخش عمده خرید به عهده سازمان تعاون روستایی بود.

حال روند کاهش خرید سازمان باعث شده ما با مشکلات جدی‌ای روبه‌رو شویم. به عقیده ما باید این سیستم اصلاح شود و کار همچون گذشته از طریق شبکه‌های تعاونی انجام شود. البته کماکان معتقدیم پرداخت‌ها باید توسط وزارت بازرگانی اتفاق بیفتد.»

رئیس هیات‌مدیره سازمان در پاسخ به پرسش دوم گفت: تاکنون یک هزار میلیارد ریال از سیستم بانکی تسهیلات گرفته‌ایم که این مبلغ برای خرید محصولات تضمینی همچون جو، کلزا، گلرنگ، پیاز و برگ سبز چای صرف شده است. این میزان ۹۰ درصد وجوه چند محصول خریداری شده است که از طریق سیستم کارت مهر توزیع شده است.

اکنون سیستم کارت‌مهر باعث شده فاصله خرید تا پرداخت وجوه بسیار کوتاه شود. در حالی که در گذشته این طور نبود. اگرچه در آغاز مشکلاتی وجود داشت اما اکنون مشکلات برطرف شده و ما امیدواریم این زمان را به کمتر از ۷ روز برسانیم.

■ تخلفات شایع است

شم‌آبادی در پاسخ به پرسش‌هایی که در مورد نحوه خرید خرما و دانه‌های روغنی بود، گفت: مشکلاتی که درخصوص نحوه خرید خرما و دانه‌های روغنی مطرح می‌کنید شایعه است. البته من منکر نیستم که تخلفاتی صورت می‌گیرد اما در سطح کلان قابل تعمیم نیست.

■ خرید سازمان موفقیت‌آمیز است

رئیس هیات مدیره سازمان مرکزی تعاون روستایی ایران در گزارش‌اش از روند خریدهای توافقی زعفران و میوه و خریدهای تضمینی کشمش، خرما، چای، ذرت، سیب‌زمینی و دانه‌های روغنی فعالیت سازمان را در سال گذشته موفقیت‌آمیز خواند. شم‌آبادی در رابطه با خرید تضمینی محصولات در سال گذشته و جاری گفت: در سال گذشته از ۱۲۹ هزار و ۶۱۲ تن برگ سبز چای خریداری شده حدود ۲۵هزار تن چای خشک استحصال شد که از این میزان بیش از ۲۰۰هزار تن چای خشک انبار شده که به زودی برای آن تعیین تکلیف می‌شود.

وی افزود: ارزش برگ سبز چای خریداری شده در سال گذشته بالغ بر ۲۴۷ هزار و ۷۶ میلیون ریال بود ضمن آنکه ۱۹هزار و ۱۸۹ تن آن به فروش رسیده و ۶هزار تن نیز بابت دستمزد فرآوری چای به کارخانجات پرداخت شده است.

رئیس سازمان مرکزی تعاون روستایی، با بیان اینکه در حال حاضر برنامه‌ریزی برای صادرات ۷هزار تن چای انجام شده است، افزود: تاکنون ۱۰۰۰ تن چای به آسیای میانه صادر شده و مابقی در دست اقدام است که تلاش می‌شود در سال جاری چای کمتری از کشاورزان خریداری شود که تحقق این امر به نفع کشاورزان است. وی بیان کرد: در حال حاضر بازاریابی چای خشک در شرق آسیا و اروپا آغاز شده است.

شم‌آبادی در رابطه با خرید تضمینی خرما در سال ۸۴، خاطرنشان کرد: سال گذشته ۴۶هزار و ۲۸۹ تن خرما به ارزش ۹۹هزار و ۳۷ میلیون ریال خریداری شد. ضمن آنکه برای صادرات ۲۵هزار تن خرما برنامه‌ریزی شده که از این میزان تاکنون ۱۹هزار و ۵۰۰ تن صادرات انجام شده و مابقی در دست اقدام است.

شم‌آبادی با بیان مطلب فوق افزود: با توسعه صنایع و واحدهای فرآوری خرما در خوزستان، هرمزگان و بوشهر توانستیم مشکل جعبه‌سازی را در سال گذشته مرتفع کنیم، اما مسئله مهم در خرما بازاریابی محصول است. وی با اعلام اینکه قیمت جدید به عنوان قیمت پایه سال ۸۵ برای زعفران به زودی اعلام می‌شود، خاطرنشان کرد: صادرکنندگان زعفران از قیمت پایه‌ای که برای امسال اعلام می‌شود، باید تبعیت کنند. ضمن آنکه به واحدهای فرآوری و صادرکنندگان زعفران تخفیف و تشویق صادراتی تعلق می‌گیرد. همچنین، در سال گذشته ۴۸ تن زعفران به ارزش ۲۰ میلیارد تومان خریداری شده است.

رئیس سازمان مرکزی تعاون روستایی، میزان خرید تضمینی کشمش را ۲۴هزار و ۸۴۷ تن در سال ۸۴ اعلام کرد و افزود: در سال گذشته حدود ۸۰ درصد خرید و توزیع پرتقال و سیب درختی شب عید توسط شبکه تعاون روستایی انجام شد و در نظر داریم این طرح را به شکل ویژه در شبکه فعال کنیم.

وی تصریح کرد: در سال گذشته حدود ۱۴۰هزار تن ذرت به ارزش ۲۲۰هزار و ۱۹۷ میلیون ریال خریداری شد. همچنین سیب‌زمینی پاییزه به میزان ۱۰۳ هزار و ۵۹۱ تن خریداری شده است.

شم‌آبادی با اعلام اینکه تاکنون ۲۴هزار و ۷۸ تن کلزا و گلرنگ از سوی سازمان خریداری شده است، اظهار داشت: سال گذشته با پرداخت نقدی وجه محصول به کشاورزان رابطه میان کشاورز با کارخانجات را قطع کردیم و ظرف هفته آینده مطالبات پراکنده به طور کامل پرداخت می‌شود، ضمن آنکه در رابطه با قیمت کنجاله نظر خود را اعمال می‌کنیم.

وی افزود: در سال گذشته یک میلیون و ۸۹۴ هزار و ۴۶۸ تن کود و ۶ هزار و ۸۲۶ تن سم خریداری و توزیع شده است. همچنین در سال ۸۴ به میزان ۲۰هزار و ۴۰۰ تن گندم بذری در ۵ استان توزیع شد و در سال ۸۵ -۸۴ به میزان ۴۳هزار و ۱۷۰ تن گندم بذری در ۱۵ استان توزیع شده است.

شم‌آبادی با بیان اینکه در سال گذشته مبلغ ۱۰ میلیارد تومان تسهیلات برای خرید گندم بذری و ۵۰۰ میلیون تومان برای ۱۰ دستگاه بوجاری از طریق شبکه پرداخت شده است، اظهار داشت: ۱۹هزار و ۸۵۱ تن انواع پنبه خریداری شده باقی مانده که در مزایده‌ای که اعلام شده به فروش می‌رسانیم.

خلاصه خبر

۱- مکانیسم‌های بورس کالای کشاورزی با ما همراه نیست. در حالی که ما ناگزیر هستیم امروز خریدهای خود را انجام دهیم تا مشکلی برای کشاورزان ایجاد نشود. البته من بورس را قبول دارم و در آینده همراهی لازم را با بورس خواهم کرد.

۲- سازمان مرکزی تعاون روستایی تنها شرکت دولتی است که به‌عنوان سازمان به مانند سایر سازمان‌ها از پول نفت ارتزاق نمی‌کند بلکه توسط مردم و به نفع دولت فعالیت می‌کند.

۳- روند کاهش خرید سازمان باعث شده ما با مشکلات جدی‌ای روبه‌رو شویم. به عقیده ما باید این سیستم اصلاح شود و کار همچون گذشته از طریق شبکه‌های تعاونی انجام شود. البته کماکان معتقدیم پرداخت‌ها باید توسط وزارت بازرگانی اتفاق بیفتد.

۴- تلاش می‌شود در سال جاری چای کمتری از کشاورزان خریداری شود که تحقق این امر به نفع کشاورزان است.

ضعف در طراحی سهام عدالت

متن زیر بخش کوتاهی از مصاحبه مفصل سایت بازتاب با دکتر فرشاد مومنی است:

تصور من بر این است که شرایط خطیر ایران ایجاب می‌کند همه کسانی که به اسلام و ایران دلبسته هستند، به رغم هر دیدگاه سیاسی که دارند، تلاش کنند که مشروعیت دولت در نزد ایرانیان افزایش پیدا کند. برای این که در شرایط خطیر کنونی هر لحظه ممکن است که دولت نیاز به اعلام بسیج همگانی برای یک امر خطیر و خارق‌العاده و ناگهانی داشته باشد و اگر خدای ناکرده تصور مردم از دولت این باشد که مطالبی که دولت مطرح می‌کند، فاقد پشتوانه‌های مطالعاتی و دقت‌های علمی کافی است، ما در معرض مسائلی قرار می‌گیریم که هزینه‌هایش قابل تصور نیست. از همین زاویه من با جهت‌گیری‌هایی که دولت در چارچوب سهام عدالت صورت داده است، به شدت برخورد انتقادی دارم. صرف‌نظر از ده‌ها کاستی و ضعف‌هایی که در طراحی سهام عدالت وجود دارد که هر کدام از آنها ارزش این را دارد که مورد واکاوی‌های دقیق قرار بگیرد، آن چیزی که بیش از همه نگران‌کننده است این نکته است که ما براساس آخرین اسنادی که در دسترس قرار گرفته از طریق نهادهای رسمی، به رغم اعلام اولیه حکایت از این دارد که دولت قصد دارد در فاز اولیه از واگذاری سهام عدالت به توزیع سهام به ارزش پانصد هزار تومان برای هر نفر، اقدام کند و ادعا کرده‌اند که این کار را می‌خواهند برای سه دهک پایین درآمدی انجام دهند و گستره این طرح را ۲۱ میلیون نفر اعلام کرده‌اند. حال اگر ما فرض کنیم که دولت بر روی همین پانصد هزار تومان متوقف شود ـ که شواهد نشان می‌دهد فعلاً قصد فراتر از این رقم را ندارند- بر اساس مطالعه‌ای که سال گذشته وزارت امور اقتصادی و دارایی انجام داده و یک دوره چهار یا پنج ساله را پوشش می‌دهد و شرکت‌های دولتی را از نظر سوددهی مورد توجه قرار داده در پنج سال گذشته صد شرکت ممتاز دولتی از نظر عملکرد اقتصادی، بهترین کارنامه‌شان در سال‌های گذشته مربوط به سال‌های ۷۹ و ۸۰ می‌شود که توانسته‌اند ۳ درصد سود داشته باشند.

حال اگر فرض کنیم به همه این ۲۱ میلیون نفر، سهام بهترین کارخانه‌ها برسد، در این فرض باید انتظار داشت که در بهترین حالت به کسانی که این سهام تعلق گرفته در پایان سال ۳ درصد سود تعلق بگیرد. معنایش این است که بعد از یک سال تبلیغات گوش پرکن درباره اجرای عدالت و این که مهمترین ابزار اجرای آن هم «سهام عدالت» است به هر نفر در پانصد هزار تومان، پانزده هزار تومان سود تعلق می‌گیرد و حتی اگر تصور کنیم که آیین‌نامه سهام عدالت نادیده گرفته شود و چیزی از این پانزده هزار تومان بابت اقساط ناشی از بازپرداخت اصل قیمت سهام از این افراد گرفته نشود، با همه این فرض‌ها باز معنای آن این است که ما یک سال دم از عدالت زده‌ایم و بعد از آن هم در آخر سال می‌گوییم به هر نفر پانزده هزار تومان پول می‌دهیم یعنی ماهی کمتر از ۱۳۰۰ تومان و با تصوری که از ساختار هزینه‌های ضروری مردم وجود دارد، آشکار است که اطلاق عدالت به کمک ماهی ۱۳۰۰ تومان چه تصوری را به وجود خواهد آورد و چگونه با مشروعیت دولت بازی می‌کند! از همین روی ما معتقدیم که دولت باید خودش بیش از دیگران حافظ حریم خود باشد و به پرستیژ خود اهمیت زیادی بدهد و طرز تفکر مردم نسبت به دولت را مهم تلقی کند چون ما صرف‌نظر از همه ملاحظاتی که در چارچوب شرایط عادی، موضوعیت دارد و این امر را اقتضا می‌کند، به خاطر شرایط خطیری که اکنون با آن مواجهیم، باید این احتیاط‌ها را چند برابر کرد نه این که نسبت به گذشته کم‌احتیاط‌تر شویم. با نظر به دلایل ذکرشده، به نظر می‌رسد باید در سهام عدالت نیز مانند لایحه بودجه ۸۵ تجدیدنظر صورت بگیرد. در لایحه بودجه ۸۵ پیش‌بینی شده است که امسال ۵۱/۵ میلیارد دلار واردات باید انجام شود که خود این مسئله بسیار واضح نشان می‌دهد این مقدار واردات با توجه به این که حجم عمده‌ای از آن را هم واردات کالاهای مصرفی و قابل تولید در کشور تشکیل می‌دهد، نمی‌تواند مضمون اشتغال‌زایی داشته باشد و اشتغال‌زدایی، ضدعدالت‌ترین کاری است که یک مجموعه مدیریت اقتصادی می‌تواند، انجام می‌دهد.

تفسیر اقتصادی

قیمت واقعی؛ واقعیت قیمت

مهدی فیضی

شاید برای آنها که در خارج از ایران زندگی می‌کنند، شنیدن این خبر بیشتر شبیه به یک شوخی باشد تا یک واقعیت تلخ اقتصادی: «ایران به عنوان چهارمین تولیدکننده نفت در جهان و دومین صادرکننده نفت در اوپک، در آستانه بحران مواد سوختی قرار گرفته است.» در تمام ماه‌هایی که قیمت نفت تمام رکوردهای قیمتی خود در تاریخ را پشت سر می‌گذاشت، دولت و مجلس منتخب، اجازه نمی‌دادند ایرانیان در معرض واقعیات بی‌رحمانه بازار جهانی نفت قرار گیرند. آن قدر که حتی همان افزایش جزیی سالیانه براساس برنامه توسعه را نیز برنمی‌تافتند، مبادا که خواب غول خفته تورم را آشفته کنند. راهی که اگر به طور مرتب پیگیری می‌شد، با فرض ثبات قیمت‌های جهانی، بیش از ۲۰سال طول می‌کشید تا قیمت‌های داخلی را به سطح قیمت‌های جهانی برساند؛ همان آوای آرامش‌بخش همیشگی که «آسوده بخوابید، شهر در امن و امان است.» آری، تنها باید چشم‌ها را می‌بستیم که بتوانیم شهر را در زندگی امن و امان تصور کنیم.

هیچ یک از سیاست‌پیشگان در طول سال‌های گذشته از بیم بروز پیامدهای تورمی و بحران‌های اجتماعی، جسارت واقعی کردن قیمت بنزین را نداشته و مسئله‌ای با راه‌حل‌های مشخص و تجربه شده اقتصادی را بی‌پاسخ، برای دولت‌های بعدی به ارث گذاشته است. این گونه بوده که یک خطای ساده در سیاست‌گزاری، در تکرارهایی بی‌سرانجام، سرانجام به مشکلی سیاسی- اجتماعی تبدیل شده و اینک بسیاری از پاسخ‌های پیشین را نیز بی‌اثر ساخته است.

ایران نیز مانند بسیاری از بزرگ‌ترین تولیدکنندگان نفت، نه تنها رکورددار پرداخت یارانه‌های سوختی در جهان است، که هر ساله مقادیر زیادی بنزین را نیز وارد می‌کند. تقاضا برای سوخت و روند مصرف بنزین در کشور به دلایل مختلف ازجمله یکسان نبودن قیمت آن با بازارهای منطقه‌ای، عدم ساماندهی سیستم حمل و نقل عمومی و کیفیت پایین خودروها و به طور خلاصه پرداخت یارانه‌های گسترده سوخت، به شدت در حال افزایش است. مصرف روزانه بنزین در ایران به بیش از ۷۰ میلیون لیتر رسیده است و پیش‌بینی می‌شود با رشد متوسط سالیانه حدود ۱۰ درصد، در پنج سال آینده به حدود ۱۰۰ میلیون لیتر برسد. حال آنکه پالایشگاه‌های کشور تنها توانایی تولید ۴۰میلیون لیتر آن را دارند و بقیه بنزین مورد نیاز، باید از خارج تامین شود. این گونه است که تامین افزایش هر ساله بودجه واردات بنزین، به مشکلی اساسی و مزمن در اقتصاد ایران برای دولت بدل شده است.

به نظر می‌رسد که اکنون سه راه در دنباله مسیر پیموده شده متصور است:

۱- طرح بلندمدت در مصرف بنزین از طریق احداث پالایشگاه‌های جدید و توسعه و تجهیز پالایشگاه‌های قبلی برای تولید بیشتر بنزین در داخل، که در حقیقت به نوعی پاک کردن صورت مسئله اصلی است. مسئله نه چگونگی تامین نیاز داخلی به فرآورده‌های نفتی، بلکه الگوی نامناسب مصرف و مکانیسم غیربهینه فروش بنزین است. ضمن اینکه در شرایطی که بخش عمده درآمد ملی، به طور مستقیم یا غیرمستقیم، از نفت تامین می‌شود مصرف هرچه بیشتر فرآورده‌های نفتی در داخل، به معنای کاهش صادرات نفت خام و به دنبال آن کاهش درآمد ملی خواهد بود، به ویژه با افزایش بی‌سابقه قیمت نفت طی چند سال اخیر که هزینه فرصت فرآورده‌های نفتی و میزان کاهش درآمد کشور از فروش نفت، به شکل بی‌سابقه‌ای افزایش یافته است. بر همین اساس است که بسیاری از کارشناسان، اساساً احداث و توسعه پالایشگاه‌های جدید را به دلیل کاهش توان تولید نفت کشور، غیراقتصادی می‌دانند.

ادامه در صفحه ۱۲